

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

Pöytäkirja

VN/25525/2023

19.3.2024

Kansallisen demokratiaohjelman työryhmä, kokous 2.

Aika 7.2.2024 klo 13–15

Paikka Eteläesplanadi 4, Sali 1 (+Teams)

Osallistujat

(varajäsen suluissa):

(-) Johanna Suurpää, oikeusministeriö (puheenjohtaja)
(x) Henni Axelin, opetus- ja kulttuuriministeriö (varapuheenjohtaja)

(x) Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö
(x) (Jyrki Jauhiainen)

(x) Sanna Malkki, valtioneuvoston kanslia
(-) (Risto Alatarvas)

(x) Pekka Hukka, ulkoministeriö
(-) (Lotta Valtonen)

(-) Hanna Helinko, sisäministeriö
(-) (Maarit Nikander)

(x) Timo Tuovinen, puolustusministeriö
(-) (Eijaliisa Kettunen)

(x) Markku Mölläri, valtiovarainministeriö
(-) (Katju Holkeri)

(x) Aki Tornberg, opetus- ja kulttuuriministeriö
(-) (Janne Savolainen)

(x) Antonia Husberg, maa- ja metsätalousministeriö
(-) (Sami Tantarimäki)

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

(x) Eero Salojärvi, liikenne- ja viestintäministeriö
 (-) (Hanna Laurila)

(x) Johanna Huovinen, sosiaali- ja terveysministeriö
 (-) (Riikka Pellikka)

(x) Heta-Elena Heiskanen, ympäristöministeriö
 (-) (Pekka Harju-Autti)

Sihteeristö:

(x) Anna Mikander, opetus- ja kulttuuriministeriö

(x) Liisa Männistö, oikeusministeriö

(x) Nina Suorsa, oikeusministeriö

Kutsutut asiantuntijat:

() Anna Bruun, työ- ja elinkeinoministeriö

(x) Veera Heinonen, Sitra

(x) Maija Mielonen, oikeusministeriö

(x) Josefina Sipinen, Tampereen yliopisto

Asialista

- 1 **Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen ja uusien jäsenten/varajäsenten esittäytyminen**

 Varapuheenjohtaja Henni Axelin avasi kokouksen klo 13.00. Todettiin läsnäolijat ja uudet jäsenet/varajäsenet esittäytyivät.
- 2 **Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 2.1)**

 Hyväksyttiin pöytäkirja julkaistavaksi Hankeikkunassa.
- 3 **Työryhmän kokoonpanomuutosten toteaminen (liite 3.1)**

 Todettiin seuraava muutos työryhmän kokoonpanossa: työryhmän varajäseneksi on nimitetty erityisasiantuntija **Eijaliisa Kettunen** puolustusministeriöstä.
- 4 **Valtioneuvoston periaatepäätöksenä annettavan demokraatiohjelman valmistelu (liitteet 4.1–4.3)**

 Demokraatiohjelman sihteeristön edustajat Liisa Männistö, Niklas Wilhelmsson ja Maija Mielonen esittelivät sähköpostimenettelyssä valmisteltuun valtioneuvoston periaatepäätöksen sisältöruntoon tehdyt muutokset sekä alustavan tilannekuvaluonnoksen, sidosryhmäkyselyn tulokset ja viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelmaluonnoksen. Todettiin, että tilannekuva on tarkoitus sovittaa yhteen parhaillaan valmisteilla olevan valtioneuvoston tulevaisuusselonteon kanssa.

Tässä kokouksessa käsiteltiin vain periaatepäätösluonnoksen lukuja 2 (tilannekuva) ja 4 (ohjelman valmistelu, toimeenpano ja seuranta). Luvun 3 (linjaukset ja toimenpiteet) laadinta aloitetaan seuraavassa vaiheessa. Todettiin, että on tärkeää keskustella ohjelman fokuksinnista ja rajaamisesta: tilannekuvan tulisi toimia taustana ja ankkuroitua luvussa 3 esitettäviin linjauksiin ja toimenpiteisiin (hallitusohjelmakirjausten mukaisesti). On sanoitettava selkeästi, että kyseessä on valtioneuvoston periaatepäätös. Myös ohjelman fokus tulee sanoittaa riittävän selkeästi – kyseessä ei ole kaiken kattava demokratiaohjelma, vaan ohjelman painopisteenä on erityisesti lasten ja nuorten osallisuus.

Jatkovalmistelun aikataulu on tiukka: seuraava luonnosversio lähetetään työryhmälle viimeistään 9.2. ja työryhmän kirjalliset kommentit pyydetään 16.2. mennessä. Uusi luonnos lähetetään työryhmälle viimeistään 1.3. ja työryhmän kommentit pyydetään 15.3. mennessä ja luonnos käsitellään työryhmän kokouksessa 25.3. Maaliskuun lopun aikataulu tarkentuu vielä. STOH-minry on 25.4. (minry-aineistojen määräaika 9.4.).

Bilateraalitapaamisia on sovittu helmi-maaliskuulle (TEM, OKM, VNK, VM, STM; MMM ja UM työn alla). Tapaamisissa keskustellaan ministeriökohtaisesti demokratiaohjelman alustavista linjauksista/toimenpiteistä ja keskustelut käydään osastopäällikkötasolla.

Hyväksyttiin sisältörunko ja keskusteltiin tilannekuvasta sekä sovittiin periaatepäätöksen jatkovalmistelusta. Keskustelussa nostettiin esiin muun muassa haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät, sukupuolten tasa-arvonäkökulma sekä tutkijoihin ja nuoriin aktivisteihin kohdistuva häirintä.

5 Demokratiaohjelman jatkovalmistelua tukevat alustukset ja taustoitukset

Tutkijatohtori Josefina Sipinen Tampereen yliopistosta esitteli tutkimustuloksia nuorten äänestysaktiivisuuteen, maahan muuttaneiden nuorten osallisuuteen sekä demokratiakasvatukseen ja nuorten kansalaispätevytyteen liittyen.

Johtaja Veera Heinonen Sitrasta esitteli Sitran tilannekuvaa lasten ja nuorten osallisuudesta, lähidemokratiasta sekä hyvän keskustelun ja mielipiteen vaihtamisen kulttuurista.

Keskusteltiin alustuksissa esiin nostetuista havainnoista suhteessa demokratiaohjelman tavoitteisiin ja sisältöihin.

6 Muut asiat

Ei muita asioita.

7 Seuraavat kokoukset

ma 25.3.2024 klo 13-15

ti 14.5.2024 klo 9-11

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.